

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА»**

Філософський факультет

Кафедра загальної та клінічної психології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Психологія конфлікту

Освітня програма “Психологія”

Спеціальність 053 “Психологія”

Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від « 29 » серпня 2019 р.

м. Івано-Франківськ - 2019

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Психологія конфлікту
Викладач (-і)	Іванцев Л. І., Вітюк Н.Р.
Контактний телефон викладача	0505085558
Е-mail викладача	liudmyla.ivantsev@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	заочна/ дистанційна
Обсяг дисципліни	90год.; кількість кредитів ECTS – 3
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua/index.php?mod=course&action=ReviewOneCourse&id_cat=118&id_cou=6811
Консультації	Відповідно до графіка консультацій

2. Анотація до курсу

Навчальної дисципліни «Психологія конфлікту» є базовою складовою частиною дисциплін психологічного циклу нормативного блоку. Предметом навчальної дисципліни є закономірності стосунків та поведінки людей у конфліктних ситуаціях, причини виникнення конфліктів і методи їх подолання.

Завдяки засвоєнню змісту навчальної дисципліни студенти матимуть можливість оволодіти знаннями, вміннями та навичками попередження, розв'язання та врегулювання конфліктів, передбачати шляхи подолання та профілактики конфліктів, прогнозувати зміни і динаміку перебігу конфліктів та застосовувати набуті знання в практичній діяльності.

3. Мета та цілі курсу

Метою курсу є засвоєння базових знань з актуальних питань конфліктів та побудови продуктивних людських взаємовідносин, формування знань, умінь і навичок, які дозволяють застосувати теорію регулювання конфлікту на практиці.

Цілі курсу: забезпечити студентів знаннями різних теоретичних понять та підходів до інтерпретації конфліктів; ознайомити з системою знань про особливості виникнення і розвитку конфліктів; ознайомити студентів з проявами різних форм конфліктів та їх типологію; ознайомити з психологічними особливостями поведінки учасників конфліктних ситуацій; ознайомити, як здійснювати цілеспрямований вплив на процес розвитку та вирішення конфліктів; ознайомити з психологічними прийомами і навичками безконфліктного спілкування; ознайомити з навичками роботи діяльності психолога щодо профілактики, попередження, діагностики та врегулювання конфліктів у різних сферах людської взаємодії.

4. Результати навчання (компетентності)

Загальні компетентності: здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях; знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності; здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями, мислити концептуально, системно, саногенно; здатність бути

критичним і самокритичним; здатність приймати обґрунтовані рішення; навички міжособистісної взаємодії, володіння соціально-психологічними механізмами взаєморозуміння і взаємовпливу.

Фахові (спеціальні) компетентності: здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології; здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків; здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій; здатність самостійно планувати, організувати та здійснювати психологічне дослідження; здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації; здатність організувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову; здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну роботу відповідно до запиту населення; здатність дотримуватися норм професійної етики; здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

Програмні результати навчання: розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань; обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проективні методики тощо) психологічного дослідження та технологій психологічної допомоги; формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, дотримуватися процедури дослідження; рефлексувати і критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки; складати та реалізовувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги; взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, які мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності; знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога.

5. Організація навчання курсу

Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин	заочна/ очна форма навчання
лекції		6 / 12
семінарські заняття		2 / 18
самостійна робота		82 / 60

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
7- й семестр	053 Психологія	4курс	Нормативна

Тематика курсу

Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год.	Вага оцінки	Термін виконання
Змістовий модуль 1. Феноменологія конфлікту.	Очна форма навчання /	1. Анцупов А.Я., Баклановский С.В. Конфликтология в схемах и комментариях. – СПб., 2005.	Конспектування наукових праць: 1. Василюк Ф.Е. Жизненный мир	5 б. (вибірково, під час	Упродовж семестру, згідно з

<p>ТЕМА 1. Конфлікт як соціально-психологічний феномен ПЛАН</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Предмет і завдання психології конфлікту. 2. Поняття про конфлікт та його функції. 3. Загальна класифікація конфліктів. 4. Аналіз структурних елементів конфлікту. 5. Динаміка конфлікту. 6. Форми протікання конфлікту. 7. Стратегії і тактики поведінки опонентів у конфліктній взаємодії. 	<p>лекція семінар</p> <p>Заочна форма навчання / лекція</p>	<ol style="list-style-type: none"> 2. Вітюк Н.Р. Структура конфлікту // Вітюк Н.Р. Психологія конфлікту: навч.-метод. посібник. – Івано-Франківськ: Симфонія форте, 2008. – С. 36-42. 3. Волков Б.С., Волкова Н.В. Конфликтология: Учебное пособие для студентов учебных заведений. – М., 2005. 4. Долинська Л.В., Матяш-Заяц Л.П. Психологія конфлікту. Навчальний посібник. — К.: Каравела, 2011. — 304 с. 5. Дуткевич Т.В. Конфліктологія з основами управління: Навчальний посібник. – К., 2005. 6. Ложкін Г.В., Пов'якель Н.І. Психологія конфлікту: теорія і сучас-на практика: Навчальний посібник. – К., 2006. 7. Примуш М.В. Конфліктологія. Навчальний посібник. – К., 2006. 	<p>и кризис: типологический анализ критических ситуаций // Психология конфликта / Сост. Н.В.Гришина. – СПб., 2001. – С.277-298.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Петровская Л.А. О понятийной схеме социально-психологического анализа конфликта // Психология конфликта / Сост. Н.В.Гришина. – СПб., 2001. – С. 298-309. 3. Пов'якель Н.І. Психологічні детермінанти ефективності конфліктологічної експертизи як технологічної складової професійної регуляції конфліктів // Збірник наукових праць: філософія, соціологія, психологія. - Івано-Франківськ: Плай, 2001. – Вип.6. – Ч. 2. – С. 3-15. <p>Самостійне опрацювання питань: Структура конфлікту. Стратегії поведінки учасників конфлікту.</p> <p>Аналіз конфліктів.</p> <p>6 год</p>	<p>опитування на семінарі або за підготовку і презентацію доповіді);</p>	<p>розкладом занять</p>
<p>ТЕМА 2. Міжособистісні конфлікти ПЛАН</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Психологічна характеристика міжособистісного конфлікту. 2. Аналіз основних 	<p>Очна форма навчання / лекція семінар (4 год)</p> <p>Заочна форма</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Анцупов А.Я., Баклановский С.В. Конфликтология в схемах и комментариях. – СПб., 2005. 2. Вітюк Н.Р. Гендерні особливості поведінки учасників конфліктних ситуацій // Збірник наукових праць: філософія, соціологія, психологія. – Івано-Франківськ, 2008. – Вип. 13. – Ч. 1. – С.73-83. 3. Вітюк Н.Р. Конфліктність особистості // Вітюк 	<p>Конспектування наукових праць:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Козер Л.А. Реалистический и нереалистический конфликт // Психология конфликта / Сост. Н.В.Гришина. – СПб.: Питер, 2001. – С.59-67. 2. Кричевский Р.Л., Дубовская Е.М. 	<p>5 б. (вибірково, під час опитування на семінарі або за підготовку і презентацію</p>	<p>Упродовж семестру, згідно з розкладом занять</p>

<p>психологічних підходів у вивченні міжособистісного конфлікту.</p> <p>3. Особистісні передумови виникнення конфліктів.</p> <p>4. Конфліктність особистості. Типи конфліктних особистостей.</p> <p>5. Конфліктостійкість особистості.</p> <p>6. Особливості вибору опонентами стратегії поведінки в конфлікті.</p> <p>.</p>	<p>навчання/ лекція</p>	<p>Н.Р. Психологія конфлікту: навч.-метод. посібник. – Івано-Франківськ: Симфонія форте, 2008. – С. 44-56.</p> <p>4. Долинська Л.В., Матяш-Заяц Л.П. Психологія конфлікту. Навчальний посібник. — К.: Каравела, 2011. — 304 с.</p> <p>5. Корнелиус Х., Фэйр Ш. Конфликт // Прикладная конфликтология / Под ред. К.В.Сельченко. – Минск, М., 2001. – С.63-119.</p> <p>6. Ложкін Г.В., Пов'якель Н.І. Психологія конфлікту: теорія і сучасна практика: Навчальний посібник. – К., 2006.</p> <p>7. Шейнов В.П. Конфликты в нашей жизни и их разрешение. – Минск, 1996.</p>	<p>Межличностный конфликт // Психология конфликта / Сост. Н.В.Гришина. – СПб., 2001. – 448 с. – С.371-380.</p> <p>Самостійне опрацювання питань: Особливості конструктивного спілкування в конфліктних ситуаціях. Напрями профілактики та попередження конфліктів. Умови стимулювання конфлікту.</p> <p>6 год</p>	<p>доповіді);</p>	
<p>ТЕМА 3. Внутрішньоособистісні конфлікти ПЛАН</p> <p>1. Поняття про внутрішньоособистісний конфлікт, його характеристика.</p> <p>2. Аналіз основних психологічних підходів у вивченні внутрішньоособистісних конфліктів.</p> <p>3. Причини виникнення і розвитку</p>	<p>Очна форма навчання / лекція семінар</p> <p>Заочна форма навчання / семінарське заняття</p>	<p>1. Долинська Л.В., Матяш-Заяц Л.П. Психологія конфлікту. Навчальний посібник. — К.: Каравела, 2011. — 304 с.</p> <p>2. Карнеги Д. Как перестать беспокоиться и начать жить. – К., 1992.</p> <p>3. Лановенко Ю. Життєва і професійна криза: проблема переживання // Соціальна психологія. – 2007. – С. 78-85.</p> <p>4. Ложкін Г.В., Пов'якель Н.І. Психологія конфлікту: теорія і сучасна практика: Навчальний посібник. – К., 2006.</p> <p>5. Орбан-Лембрик Л.Е. Вплив кризових і стабільних періодів життя людини на процес її соціалізації в суспільстві // Психологія і суспільство. – 2003. – № 2. – С. 55-65.</p> <p>6. Савчинська Л.О. Діагностика психологічних</p>	<p>Конспектування наукових праць:</p> <p>Левин К. Типы конфликтов // Психология конфликта / Сост. Н.В.Гришина. – СПб., 2001. – С. 113-118.</p> <p>Мерлин В.С. Психологические конфликты // Психология конфликта / Сост. Н.В.Гришина. – СПб., 2001. – С. 224-252.</p> <p>Савчинська Л.О. Діагностика психологічних комплексів сімейного походження // Обрії. - 1998. – № 2. - С. 79-82.</p> <p>Аналіз конфліктних ситуацій.</p>	<p>5 б. (вибірково, під час опитування на семінарі або за підготовку і презентацію доповіді);</p>	<p>Упродовж семестру, згідно з розкладом занять</p>

<p>внутрішньоособистісних конфліктів.</p> <p>4. Види внутрішньоособистісних конфліктів.</p> <p>5. Психологічні умови попередження внутрішньоособистісних конфліктів.</p> <p>6. Способи подолання інтраперсональних конфліктів.</p>		<p>комплексів сімейного походження // Обрії. – 1997. – № 2. – С. 79-82.</p>	<p>Самостійне опрацювання матеріалу: Поняття «внутрішньоособистісний конфлікт», особливості інтраперсональних конфліктів, їх види. Аналіз провідних психологічних концепцій у дослідженні внутрішньоособистісних конфліктів. Психологічні умови попередження та вирішення внутрішньоособистісних конфліктів.</p> <p>6 год</p>		
--	--	---	---	--	--

<p>ТЕМА4. Конфлікти в групах ПЛАН</p> <p>1. Поняття про групові конфлікти, умови їх виникнення, основні функції та класифікація. 2. Міжособистісно-групові конфлікти. 3. Міжгрупові конфлікти, чинники їх виникнення, основні функції. 4. Психологічні підходи у дослідженні міжгрупових конфліктів. 5. Класифікація міжгрупових конфліктів 6. Особливості</p>	<p>Очна форма навчання / лекція семінар</p>	<p>1. Анцупов А.Я., Баклановский С.В. Конфликтология в схемах и комментариях. – СПб., 2005. 3. Волков Б.С., Волкова Н.В. Конфликтология: Учебное пособие для студентов учебных заведений. – М., 2005. 4. Долинська Л.В., Матяш-Заяц Л.П. Психологія конфлікту. Навчальний посібник. — К.: Каравела, 2011. — 304 с. 5. Дуткевич Т.В. Конфліктологія з основами управління: Навчальний посібник. – К., 2005. 6. Ложкін Г.В., Пов'якель Н.І. Психологія конфлікту: теорія і сучасна практика: Навчальний посібник. – К., 2006. 7. Примуш М.В. Конфліктологія. Навчальний посібник. – К., 2006.</p>	<p>Конспектування наукових праць:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Козер Л.А. Функции социального конфликта // Психология конфликта / Сост. Н.В.Гришина. – СПб.: Питер, 2001. – С.43-48. 2. Кемпбелл Д. Релистическая теория межгруппового конфликта // Психология конфликта / Сост. Н.В.Гришина. – СПб.: Питер, 2001. – С.410-415. <p>Аналіз конфліктних ситуацій.</p> <p>Підготовка рефератів: “Міжнаціональний конфлікт”; “Міждержавний конфлікт”, «Міжконфесійні конфлікти в Україні».</p> <p>Виконання тестового завдання до змістового модуля.</p>	<p>5 б. (вибірково, під час опитування на семінарі або за підготовку і презентацію доповіді);</p>	<p>Упродовж семестру, згідно з розкладом занять</p>
--	---	---	---	---	---

врегулювання і розв'язання міжгрупових конфліктів.

Змістовий модуль 2.
Управління конфліктами у різних сферах людської взаємодії.
ТЕМА5.
Психологічний контекст управління конфліктами
ПЛАН
 1. Поняття про управління конфліктом, його зміст.

Очна форма навчання / лекція
 семінар
 Заочна форма навчання/
 лекція

1. Гірник А. Конфліктологічна експертиза: від мистецтва до технології // Соціальна психологія. – 2004. – № 2. – С. 100-110.
2. Дэна Д. Четырехшаговый метод улучшения взаимоотношений // Прикладная конфликтология / Под ред. К.В.Сельченко. – Минск, М., 2001. – С. 164-217.
3. Корнелиус Х., Фэйр Ш. Конфликт // Прикладная конфликтология / Под ред. К.В.Сельченко. – Минск, М., 2001. – С. 63-119.
4. Пов'якель Н.І. Психологічні детермінанти

Самостійне опрацювання питань теми:
 Причини конфліктності внутрішньо-групових стосунків. Функції конфліктів у групах. Міжособистісно-групові конфлікти: психологічна характеристика, причини виникнення, особливості розв'язання. Міжгрупові конфлікти, умови їх виникнення, основні функції. Механізми розвитку міжгрупових конфліктів. Класифікація міжгрупових конфліктів. Особливості врегулювання і розв'язання міжгрупових конфліктів.

Конспектування наукових праць:

Корнелиус Х., Фэйр Ш. Конфликт // Прикладная конфликтология / Под ред. К.В.Сельченко. – Минск, М., 2001. – С. 63-119.
 Литвак М. Психологическое айкидо // Прикладная конфликтология / Под ред. К.В.Сельченко. – Минск, М., 2001. – С. 218-253.
 Дайер У. Приучать других обращаться с вами так, как вы хотите // Прикладная конфликтология / Под ред.

5 б.
 (вибірково, під час опитування на семінарі або за підготовку і презентацію доповіді);

Упродовж семестру, згідно з розкладом занять

<p>2. Психологічна профілактика конфліктів.</p> <p>3. Прогнозування конфлікту.</p> <p>4. Умови попередження конфліктів. Принципи безконфліктного спілкування.</p> <p>5. Етапи та чинники розв'язання конфліктів.</p> <p>6. Технології розв'язання конфліктів.</p> <p>7. Форми завершення конфлікту.</p>		<p>ефективності конфліктологічної експертизи як технологічної складової професійної регуляції конфліктів // Збірник наукових праць: філософія, соціологія, психологія. – Івано-Франківськ: Плай, 2001. – Вип.6. – Ч. 2. – С. 3-15.</p> <p>5. Скотт Д.Г. Конфликты. Пути их преодоления. – К., 1991.</p>	<p>К.В.Сельченко. – Минск, М., 2001. – С.327.</p> <p>Самостійне опрацювання питань: Особливості конструктивного спілкування в конфліктних ситуаціях. Напрями профілактики та попередження конфліктів. Умови стимулювання конфлікту.</p> <p>Підготовка рефератів : « Шляхи нейтралізації агресії», « Роль емоцій у конфліктів»</p> <p>6 год</p>		
---	--	---	--	--	--

<p>ТЕМА 6. Конфлікти в сім'ях ПЛАН 1. Поняття, особливості, причини та класифікація сімейних Конфліктів. 2. Конфлікт «чоловік – дружина». 3. Конфлікти у взаємовідносинах батьків і дітей. 4. Попередження і розв'язання сімейних конфліктів</p>	<p>Очна форма навчання / лекція семінар</p>	<p>1. Вітюк Н.Р. До проблеми конфліктності батьківсько-дитячої взаємодії в період підліткової кризи // Збірник наукових праць: філософія, соціологія, психологія. – Івано-Франківськ, 2007. – Вип. 12. – Ч.1. – С.79-88. 2. Гридковець Л.М. Подолання подружніх конфліктів // Практична психологія та соціальна робота. – 1999. – № 8. – С. 37-38. 3. Елизаров А.Н. Телефон доверия: работа психолога-консультанта с родителями в ситуации родительско-юношеских конфликтов // Вопросы психологии. – 1995. – № 3. – С.38-45. 4. Кляпець О. Феномен емоційного вигорання в сім'ї // Соціальна психологія. – 2006. – № 4. – С.168-176. 5. Херсонский Б.Г., Дворяк С.В. Психология и психопрофилактика семейных конфликтов. – К., 1991. 6. Шинкаренко О.Д. Психологічні особливості жертв подружнього насильства. Основні напрямки психокорекційного втручання // Практична психологія та соціальна робота.– 2000.–№ 3.– С.25-28.</p>	<p>Конспектування наукових праць: 1. Гридковець Л.М. Подолання подружніх конфліктів // Практична психологія та соціальна робота. – 1999. - № 8. – С. 37-38. 2. Хорни К. Конфликты материнства // Психология конфликта / Сост. Н.В.Гришина. – СПб.: Питер, 2001. – С.105-112. 3. Шинкаренко О.Д. Психологічні особливості жертв подружнього насильства. Основні напрямки психокорекційного втручання // Практична психологія та соціальна робота. – 2000. - № 3.–С.25-28. Аналіз конфліктних ситуацій. Самостійне опрацювання питань: Психологічна характеристика подружніх конфліктів. Кризи в подружніх стосунках. Особливості попередження і розв'язання подружніх конфліктів.</p>	<p>5 б. (вибірково, під час опитування на семінарі або за підготовку і презентацію доповіді);</p>	<p>Упродовж семестру, згідно з розкладом занять</p>
--	---	--	---	---	---

<p>ТЕМА 7. Конфлікти в організаціях ПЛАН</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Психологічна характеристика конфліктів в організаціях. 2. Види конфліктів в організаціях. 3. Причини виникнення конфліктів між керівниками та підлеглими. 4. Профілактика і попередження конфліктних ситуацій в організаціях. 5. Методи розв'язання і врегулювання конфліктів в організаціях. 	<p>Очна форма навчання / семінар</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Бородкин Ф.М., Коряк Н.М. Внимание: конфликт! – Новосибирск, 1989. 2. Емельянов С.М. Практикум по конфликтологии. – СПб., 2001. 3. Конфліктологія: Навчальний посібник / За заг. ред. В.М.Петюха, Л.В.Торгової. – К., 2003. 4. Корнелиус Х., Фэйр Ш. Выиграть может каждый: как разрешать конфликты. – М.: Стрингер, 1992. – 212 с. 5. Лукін С.Ю. Використання стресогенних ситуацій у колективі для підвищення ефективності управління ним // Практична психологія та соціальна робота. – 2001. – №9. – С.53-55 	<p>Конспектування наукових праць:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вітюк Н.Р. Психологія конфлікту: навчально-методичний посібник для проведення семінарських занять у вищих навчальних закладах. – Івано-Франківськ: Симфонія форте, 2008. – С.101-110. 2. Фишер Р., Юри У. Переговоры без поражения // Прикладная конфликтология / Под ред. К.В.Сельченко. – Минск: Харвест, М.: АСТ, 2001. – С.328-379. <p>Самостійне опрацювання питань: Види та форми трудових конфліктів. Об'єктивні і суб'єктивні причини їх виникнення. Управлінські конфлікти як особливий вид конфліктів в організаціях.</p> <p>Психологічні умови та способи профілактики та попередження конфліктів в організаціях.</p> <p>Аналіз результатів.</p> <p>Підготовка рефератів.</p>	<p>5 б. (вибірково, під час опитування на семінарі або за підготовку і презентацію доповіді);</p>	<p>Упродовж семестру, згідно з розкладом занять</p>
--	--------------------------------------	---	--	---	---

<p>ТЕМА 8. Конфлікти в умовах навчальної діяльності ПЛАН</p> <p>1. Психологічна характеристика конфліктів, що виникають у сфері освіти.</p> <p>2. Конфлікти між вчителями та учнями: основні причини та умови виникнення.</p> <p>3. Особливості попередження та розв'язання вчительсько-учнівських конфліктів.</p> <p>4. Причини виникнення і розвитку учнівських конфліктів.</p> <p>5. Шляхи профілактики, попередження та врегулювання конфліктів між учнями.</p>	<p>Очна форма навчання / семінар</p>	<p>1. Волков Б.С., Волкова Н.В. Конфликтология: Учебное пособие для студентов учебных заведений. - М., 2005.</p> <p>2. Дроздов О. Феномен третирування в школі: шляхи вирішення проблеми // Соціальна психологія. – 2007. – № 6. – С.124-132.</p> <p>3. Матвійчук О.С. Як навчити школярів розв'язувати конфлікти // Практична психологія та соціальна робота. – 1999. – № 8-9.</p> <p>4. Реан А.А., Баранов А.А. Факторы стрессоустойчивости учителей // Вопросы психологии. – 1997. - № 1. – С.45-54.</p> <p>5. Станкин М.И. Психология общения: Курс лекций. – М., 1996.</p> <p>6. Ткачева Р.В. Коррекция и развитие межличностных взаимоотношений в системе „ребенок – сверстники – взрослые” // Практична психологія та соціальна робота. – 2003. – № 6-7.</p>	<p>Конспектування наукових праць:</p> <p>1. Матвійчук О.С. Як навчити школярів розв'язувати конфлікти // Практична психологія та соціальна робота. – 1999. – № 8-9.</p> <p>2. Гришина Н.В. Психология конфликта. – СПб.: Питер, 2009. – С.420-439.</p> <p>3. Вітюк Н.Р. Психологія конфлікту: навчально-методичний посібник для проведення семінарських занять у вищих навчальних закладах. – Івано-Франківськ: Симфонія форте, 2008. – С.11-125.</p> <p>Аналіз конфліктних ситуацій.</p> <p>Аналіз конфліктних ситуацій.</p> <p>Самостійне опрацювання питань: Причини виникнення конфліктів між учнями. Функції учнівських конфліктів. Шляхи профілактики, попередження та розв'язання учнівських конфліктів. Роль вчителя у врегулюванні конфліктів між учнями.</p>	<p>5 б. (вибірково, під час опитування на семінарі або за підготовку і презентацію доповіді);</p>	<p>Упродовж семестру, згідно з розкладом занять</p>
---	--------------------------------------	---	--	---	---

6. Система оцінювання курсу

Загальна система оцінювання курсу

Оцінювання навчальних досягнень студентів за усіма видами навчальних робіт проводиться за *поточним* та *підсумковим* контролюми. Поточний контроль знань студентів з навчальної дисципліни проводиться в усній та письмовій формі (тестування, контрольна робота, самостійної роботи).

Контроль самостійної роботи проводиться шляхом перевірки виконаних завдань.

Усі контрольні заходи включено до 100-бальної шкали оцінювання.

Оцінювання знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою, де 50 балів відводиться на оцінку усних відповідей студентів, тестування, презентації, виконання самостійної роботи та контрольної роботи і 50 балів – на оцінювання відповідей студентів на екзамені.

Під час семестру студент набирає 50 балів

Критерії оцінювання знань студентів:

В основу системи оцінювання знань студентів із навчальної дисципліни «Психологія конфлікту» закладені наступні критерії:

- 1) повнота знань – вичерпна достатність у відтворенні інформації щодо змісту навчальної дисципліни;
- 2) адекватність знань – їх правильність, відповідність теоретико-методологічним основам курсу;
- 3) усвідомленість (осмисленість) знань – розуміння смислу інформації по навчальній дисципліні та вміння його вербалізувати;
- 4) вміння творчо мислити, давати своє бачення і розуміння поставлених завдань («побічний продукт» діяльності)

Виходячи з цього, оцінка «**відмінно**» ставиться за наявність у студента вичерпних і правильних знань щодо головних проблем дисципліни, розгляду яких були присвячені лекційні та семінарські заняття. При цьому знання повинні бути проявляється у повноті та адекватності їх пояснення. Вміння підходити до рішення завдання не тільки у форматі репродукції, мислення.

Оцінка «**добре**» ставиться за наявність у студента знань щодо більшості тем з предмету, які передбачені навчальною прог-

рамою. При цьому знання характеризуються адекватністю, але є частково усвідомленими (студент за формою відповідає правильно, а пояснити смисл може не завжди).

Оцінка «**задовільно**» ставиться за наявність у студента фрагментарних знань з дисципліни, які при цьому не завжди точно ним розуміються і не достатньо повно вербалізуються.

Оцінка «**незадовільно**» ставиться за відсутність у студента знань щодо головних проблем навчальної дисципліни, або ж за наявність часткових знань, які він неправильно розуміє і неправильно трактує.

Підсумок викладається за національною шкалою:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	Зараховано
80 – 89	B	добре	
70 – 79	C		
60 – 69	D	задовільно	
50 – 59	E		
26 – 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання

Вимоги до письмової роботи

Перед написанням письмової роботи у форматі тестів, контрольної роботи, самоаналізу тощо студенти отримують завдання та посилання на навчально-методичну й наукову літературу для самостійної підготовки.

Виконання індивідуальних завдань покликане розвивати самостійність навчальної діяльності, мисленнєві операції в

	опрацюванні навчального матеріалу (аналіз, порівняння, конкретизація, узагальнення, класифікація, синтез тощо), а також творчі здібності, комунікативний потенціал, здатність до самоорганізації, що виявляється у спроможності репрезентувати опрацьований матеріал.
Семінарські заняття	<p>На кожному семінарському занятті оцінювання здійснюється на основі таких критеріїв: відповідність змісту виступу студента до змісту питань, що обговорювалися на семінарі; активність студента на семінарському занятті; уміння вести дискусію; толерантність при веденні дискусії; обґрунтованість власних суджень; посилення при дискусії (виступах) на першоджерела; вміння використовувати теоретичні знання для розв'язання вузлових проблем, практичних задач тощо; вміння використовувати матеріал попередніх курсів під час роботи на семінарському занятті; вміння використовувати наочні наявні засоби; вміння робити презентацію з вибраної теми з використанням комп'ютерних технологій; вміння представити результати самостійної творчої роботи.</p> <p>Глибину знань студентів з теми семінарського заняття перевіряється шляхом написанням самостійних робіт, термінологічного диктанту тощо. Порядок набирання балів за семінарські заняття визначається візиткою навчальної дисципліни.</p> <p>До прикладу: опитування на семінарських заняттях (максимум 5 б.); підготовка і презентація реферату (максимум 5б); індивідуально-самостійнаа робота до кожної модульної теми дисципліни (максимум 5 б.).</p>
Умови допуску до підсумкового контролю	<p>Умови допуску до підсумкового контролю(екзамен) передбачають виконання студентом навчальної програми курсу з обов'язковим виконанням її складових (відвідування лекційних, практичних занять, виконання вчасно самостійної роботи, написання рефератів, модульних тестів та підсумкової контрольної роботи).</p> <p>Для допуску до екзамену студент має виконати всі завдання та набрати впродовж семестру мінімум 25 балів, максимум – 50 балів.</p>

7. Політика курсу

Політика курсу «Психологія конфлікту» передбачає перездачу усіх невиконаних завдань в силу серйозних запізнь на заняття або пропущених пар

без поважних причин. Студенти, які слухають дисципліну зобов'язані відпрацювати заняття/ невиконаний обсяг робіт, а саме : виконання самостійної роботи, конспектування вказаної літератури, яка виноситься до кожної теми на практичних заняттях; написання тестових завдань до змістових модулів, реферату та словника психологічних термінів. У випадку невиконання студентами вищезначених вимог, запозичених робіт, випадків плагіату, студент буде недопущений до здачі підсумкового контролю(у разі якщо він не відпрацює пропущені заняття і не виконає обов'язкову навчальну програму). Якщо студент не ліквідував заборгованість і не набрав мінімум 25 балів, він буде спрямований на повторне вивчення навчальної дисципліни. Студент набирає впродовж семестру (мінімум -25) та 50 балів – за іспит.

Викладання курсу та взаємодія із студентом ґрунтуються на політиці академічної доброчесності.

8. Рекомендована література

Базова література:

1. Анцупов А.Я., Шипилов А.И. Конфликтология: Учебник для вузов. – М.: ЮНИТИ, 2009.
2. Анцупов А. Я., Баклановский С. В. Конфликтология в схемах и комментариях: Учебное пособие. – СПб.: Питер, 2009. — 304 с.
3. Атоян А.Д. Конфликтология: Конспект лекцій. – М.: Приор-издат, 2010. –64с.
4. Вітюк Н.Р. Психологія конфлікту: навчально-методичний посібник для проведення семінарських занять у вищих навчальних закладах. – Івано-Франківськ, 2008. – 176 с.
5. Волков Б.С., Волкова Н.В. Конфликтология: Учебное пособие для студентов учебных заведений. - М.: Академический проект, Трикста, 2005.
6. Гірник А., Бобро А. Конфлікти: структура, ескалація, залагодження. – К.: Вид-во Соломії Павличко “Основи”, 2003.
7. Гришина Н.В. Психология конфликта. – СПб.: Питер, 2009. – 538 с.
8. Дмитриев А.В. Конфликтология. – М.: Гардарики, 2011.
9. Долинська Л.В., Матяш-Заяц Л.П. Психологія конфлікту. Навчальний посібник. — К.: Каравела, 2011. — 304 с.
10. Дуткевич Т.В. Конфліктологія з основами управління: Навчальний посібник. - К.: Центр навчальної літератури, 2005.
11. Егидес А.П. Психология конфликта. Учебное пособие. – М.:МФПА, 2011. - 320 с.
12. Емельянов С.М. Практикум по конфликтологии. – СПб.: Питер, 2010.
13. Козырев Г.И. Конфликтология. – М.: ИД«ФОРУМ», ИНФРА-М, 2008. –432с.
14. Конфліктологія: [Підручник для студентів вищ. навч. юрид. спец.] / За ред. Л.М.Герасіної та М.І.Панова. – Харків: Право, 2002.
15. Ложкин Г.В., Повякель Н.И. Практическая психология конфликта: Учеб. пособие. – К.: МАУП, 2000.
16. Пірен М.І. Конфліктологія: Підручник. – К.: МАУП, 2003. – 360 с.
17. Примуш М.В. Конфліктологія. Навчальний посібник. - К.: ВД "Професіонал", 2006. - 288 с.
18. Психологія вирішення конфліктів: Навч. посібник для студентів вищих навч. закладів / В.О.Джелалі. - Х. -К., 2006. - 320 с.
19. Психология конфликта. Хрестоматия / Сост. Н.В.Гришина. – СПб., 2001. – 448 с.

20. Прикладная конфликтология / Под ред. К.В.Сельченко. – Минск: Харвест, М.: АСТ, 2001.
21. Русинка І.І. Конфліктологія. Психотехнології запобігання і управління конфліктами. Навчальний посібник. - К., 2007.
22. Скібіцька Л.І. Конфліктоогія: Навч. посібник. – К.: Кондор, 2009. – 384 с.
23. Цыбульская М.В. Конфликтология. – М.:МЭСИ, 2007

Допоміжна література:

24. Вітюк Н.Р. Гендерні особливості поведінки учасників конфліктних ситуацій // Збірник наукових праць: філософія, соціологія, психологія. – Івано-Франківськ: – Ч. 1. – С.73-83.
25. Грановская Р.М. Конфликт и творчество в зеркале психологии. – СПб.: Речь, 2010. – 416 с.
26. Донченко Е.А., Титаренко Т.М. Личность: конфликт, гармония. – К.: Политиздат Украины, 1987. – 157 с.
27. Дроздов О. Феномен третирування в школі: шляхи вирішення проблеми // Соціальна психологія. – 2007. – № 6. – С.124-132.
28. Кляпець О. Феномен емоційного вигорання в сім'ї // Соціальна психологія. – 2006. – № 4. – С.168-176.
29. Крам Т.Ф. Управление энергией конфликта. – М.:АСТ,Рефл-бук, 2001.-288с.
30. Ланцова С. Политическая конфликтология. – СПб.: Питер, 2008. – 319 с.
31. Лоренц К. Агрессия (так называемое "зло"): - М.: Издательская группа "Прогресс", "Универс", 1994. - 272 с.
32. Малкина-Пых И. Г. Экстремальные ситуации. – М.: Изд-во Эксмо, 2005. – 960 с.
33. Психологический словарь / Под общ. Ред. Ю.М.Неймера. – Ростов-на-Дону: Феникс, 2003. – 640 с.
34. Психология. Словарь / Под общ. ред. А.В.Петровского, М.Г.Ярошевского. – М.: Политиздат, 1990. – 494 с.
35. Психологія суїциду: Навчальний посібник / За ред. В.П.Москальця. – К.: Академвидав, 2004.
36. Рузов В. Семейная конфликтология. Совместимость мужчины и женщины. – М.: АРДИС, 2008.
37. Савчин М.В. Соціальна педагогічна психологія: Навч. посібник. – Дрогобич: Відродження, 1998.
38. Скотт Д.Г. Конфликты. Пути их преодоления. – К.: Внешторгиздат, 1991.
39. Чмут Т.К., Чайка Г.Л. Етика ділового спілкування.: Навч.посіб. – К.: Вікар,2002.

Інформаційні ресурси

1. Бесемер Х. Медиация. Посредничество в конфликтах // <http://www.myword.ru>
2. Буртовая Е. В. (сост.). Конфликтология: Учебное пособие. 2002. http://www.i-u.ru/biblio/archive/unknown_konflictions/56.aspx.
3. Гірник А.М. Основи конфліктології // <http://pidruchniki.ws/psihologiya/>
4. Долинська Л.В. Психологія конфлікту // <http://pidruchniki.ws/psihologiya>
5. Жаворонкова Г.В. Управління конфліктами // <http://pidruchniki.ws/psihologiya>
6. Изард К.Э. Психология эмоций // <http://www.myword.ru>
7. Леонов Н.И. Хрестоматія по конфликтологии // <http://www.koob.ru>
8. Мещеряков Б.Г., Зинченко В.П. Большой психологический словарь // <http://www.koob.ru>

9. Орлянський В.С. Конфліктологія // <http://pidruchniki.ws/psihologiya>
10. Прибутко П.С. Конфліктологія // http://pidruchniki.ws/15840720/psihologiya/konfliktologiya_-_pributko_ps
11. Хасан Б.И. Конструктивная психология конфликта // <http://www.koob.ru>
12. Яхно Т.П. Конфліктологія та теорія переговорів // http://pidruchniki.ws/19440608/psihologiya/konfliktologiya_ta_teoriya_peregovoriv_-_yahno_tp.